

NOVA NALAZIŠTA PROMINSKIH NASLAGA U SJEVERNOJ ISTRI

S jednom slikom u tekstu

Opisana su nova nalazišta prominskih gruboklastičnih sedimenata u području sjeverne Istre.

UVOD

Prilikom istraživanja sjeverne Istre utvrđene su na sjeveroistočnim padinama Čičarije prominske gruboklastične naslage. Nova nalazišta prominskih naslaga upotpunjuju sliku o rasprostranjenju tih sedimenata u Hrvatskom primorju i Istri.

Područje Čičarije je dosada obrađivano u nekoliko navrata. Tim istraživanjima obuhvaćeno je i područje Mune-Rukavac-Brgud Veli, sjeverozapadno od Opatije.

Stache (1864, 1889), Schubert (1912) i Salopek (1956) za ovo područje kažu, da je izgrađeno iz vapneno-dolomitnih naslaga krede. Spominju i vapnene breče, koje pribrajaju također kredi.

Istočno, u neposrednoj blizini istraženog područja, u okolici Kastva i Rijeke Polšak (1956) je opisao prominske breče, koje transgrediraju na naslage donje i gornje krede.

Istraživanjima tokom 1964. godine ustanovljeno je, da su na ovom području zastupane dolomitno-vapnene breče, koje po starosti odgovaraju prijelazu donja-gornja kreda, te u izmjeni vapnenci i dolomiti s ostacima ručista i hondrodonta, koji odgovaraju cenomanu i turonu, te prominske naslage.

Koristimo ovu priliku da se zahvalimo D. Šikiću na pruženim savjetima.

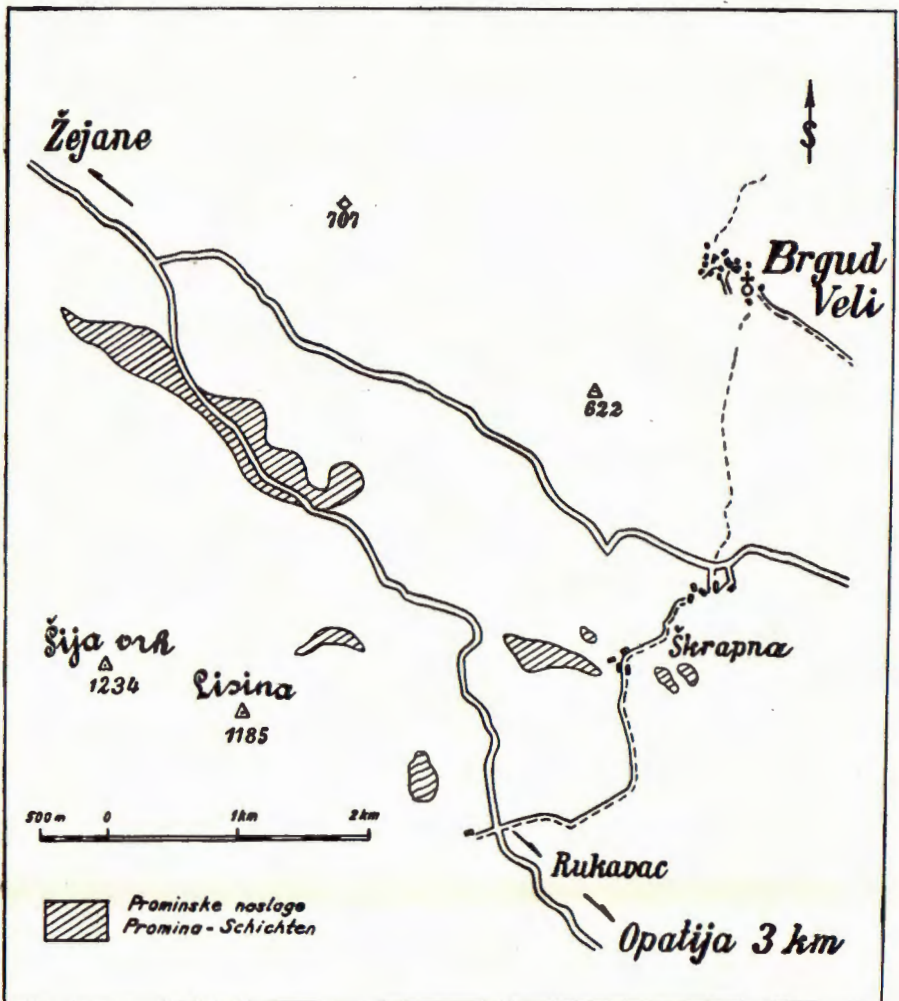
OPIS NALAZIŠTA PROMINSKIH NASLAGA I NJIHOV ODNOS PREMA STARIJIM NASLAGAMA

Na istraživanom je području utvrđeno sedam većih i manjih pojava prominskih naslaga. Neposredno uz cestu Mune-Rukavac, istočno od Žejana, spomenute naslage čine pojas oko 2 km dug i oko 250 m širok. Ostala nalazišta su površinski manja i nalaze se jugoistočno od spomenutog i to s obje strane ceste Mune-Rukavac, na padinama Lisine i oko sela Škrapna.

Na svim mjestima prominske naslage su istog sastava. To su gruboklastične breče. Ulomci veličine 1-15 cm, a najčešće 5-10 cm, sastoje se

iz smeđih i sivih krednih vapnenaca, zatim iz bijelih i ružičastih, sitno i krupno kristaliničnih rudistnih vapnenaca, mjestimično s ostacima rudista. Nešto manje su zastupani svijetlosmeđi alveolinski vapnenci, i sasvim rijetko, sivi dolomiti. Ulornci su vrlo čvrsto cementiran i vapnеним vezivom.

Opisane breče se na terenu ističu gromadastim pojavljivanjem. Oštri bridovi ulomaka govore da je put transporta materijala bio kratak. To znači, da se erozija paleogenskih i krednih vapnenaca događala na mjestu, ili u neposrednoj blizini današnjih pojava breča.

Sl. 1. Pregled rasprostranjenja prominskih naslaga.
Fig. 1. Übersichtskarte der Verbreitung der Promina-Schichten.

Opisane prominske breče transgresivno leže na krednoj podlozi: kod sela Škrapna na dolomitno-vapnenim brečama, dok jugozapadno od ceste Mune-Rukavac, na padinama Lisine, leže na vapnencima i dolomitima s hondrodontama. Jugoistočno od Žejana, uz cestu Mune-Rukavac, breče su naknadno tektonskim putem usjele između dolomitno-vapnenih breča i vapnenaca i dolomita s hondrodontama. U prilog rasjednom kontaktu govore paraklaze s tektonskim prutanjem koje zapažamo na granici s dolomitno-vapnenim brečama, kao i niz paralelnih dijaklaza unutar prominskih breča, a koje se nastavljaju u sedimentima kredne podloge.

Prominske breče ovog područja su po svom sastavu i položaju identične sa »šarenim vapnenim brečama«, koje je opisao Polšak (1956) u području Kastva, Rijeke i Urinja, zatim brečama područja Like, koje su opisali Crnolatac i Milan (1959) i Bahun (1962), a za koje Bahun (1963) predlaže naziv »Jelar naslage«. Međusobna sličnost pokazuje, da su te naslage, iako geografski udaljene, istovjetne po postanku.

Starost prominskih grubo klastičnih naslaga, zbog pomanjkanja fosilnih ostataka, različito je tretirana. Stariji autori smatraju da te naslage pripadaju oligocenu (Koch 1929, 1933, Poljak 1936, 1938, Schuber 1905, 1912). Kühn (1934, 1946) navodi, da su te naslage postlutetske, a rezultat su intenzivne denudacije nakon ilirske tektonske faze. Polšak (1956) pribraja ilirsku fazu pirinejskim pokretima (Stille 1924) i smatra, da su prominske naslage Hrvatskog primorja gornjo-eocenske starosti i vremenski ekvivalentne gornjoj fliškoj seriji. Šikić (1965) za razliku od ostalih autora kaže, da su prominske gruboklastične naslage posljedica istarsko-dalmatinskih pokreta. Prema tome one bi pripadale gornjem lutetu do gornjem eocenu i vremenski bi odgovarale gornjoj fliškoj seriji. Tačno određivanje starosti opisanih novih nalazišta prominskih naslaga nije moguće. Možemo se prikloniti mišljenju Šikića (1965) zbog sličnosti tih naslaga s bazalnim gruboklastičnim slojevima gornje fliške serije jugozapadno od Čićarije.

ZAKLJUČAK

Opisana su nova nalazišta prominskih breča na sjeveroistočnim padinama Čićarije, sjeverozapadno od Opatije.

Litološki su predstavljene vapnenim brečama, koje se sastoje iz ulomaka krednih i paleogenskih vapnenaca. Sastav breča dokazuje, da su u tom području osim danas vidljivih krednih naslaga, bili zastupljeni i paleogenški vapnenci.

Novi nalazi upotpunjuju sliku o rasprostranjenju prominskih naslaga u području Hrvatskog Primorja i Istre.

Primljeno 20. X. 1965.

Zavod za opću i primijenjenu geologiju,
Rudarsko-geološko-naftni fakultet
Sveučilišta u Zagrebu
Pierottijeva ul. 6

LITERATURA

- Bahun, S., (1962): Vapnenci Promina – naslaga u području Krušćice u Lici. Geol. vjesn. 15, Zagreb.
- Bahun, S., (1963): Geološki odnosi Donjeg Pazarišta u Lici (Trijas i tercijarne Jelar-naslage). Geol. vjesn. 16, Zagreb.
- Crnolatac, I. & Milan, A. (1959): Prilog poznavanja prominskih naslaga Like. Geol. vjesn. 12, Zagreb.
- Koch, F., (1929): Tumač geološkoj karti Karlobag–Jablanac. Zagreb.
- Koch, F., (1933): Tumač za geološku kartu Senj–Otočac. Beograd.
- Kühn, O., (1934): Ein Eozänvorkommen auf Chalkidike. Centralb. f. M. etc. Abt. B. Stuttgart.
- Kühn, O., (1946): Das Alter der Prominaschichten und der Innereozänen Gebirgsbildung. Jahrb. geol. Bundesanst. 91, H. 1, 2, Wien.
- Poljšak, A. (1956): Nova nalazišta prominskih klastičnih sedimenata u Hrvatskom Primorju. Geol. vjesn. 10, Zagreb.
- Poljak, J. (1936): Tumač za geološku kartu Ledenice–Brinje–Oštarije, Beograd.
- Poljak, J. (1938): Promina naslage Velebita i Like. Glasn. hrv. prir. dr. 32, Zagreb.
- Salopek, M., (1956): O geološkoj građi šire okolice Šapjana, Klane i Rijeke. Acta geologica, 1, Prirod. istr. 27, Zagreb.
- Schubert, R., (1905): Zur Stratigraphie des istrisch-norddalmatinischen Mittel-eozäns. Jahrb. geol. Reichsanst. 55, Wien.
- Schubert, R., (1912): Geologischer Führer durch die nördliche Adria. Sammlung geol. Führer, 17, Berlin.
- Stache, G., (1864): Die Eozängebiete im Inner-Krain und Istrien. II. Jahrb. geol. Reichsanst. 14, Wien.
- Stache, G., (1889): Die liburnische Stufe und deren Grenzhorizonte. Abhandl. geol. Reichsanst. 13, Wien.
- Stille, H., (1924): Grundfragen der vergleichenden Tektonik. Berlin.
- Šikić, D., (1965): Područja s paleogenskim naslagama Istre, Hrvatskog primorja i Dalmacije. Disertacija. Zagreb.

I. BLAŠKOVIĆ und E. PRELOGOVIĆ

NEUE FUNDE VON PROMINASCHICHTEN IM NÖRDLICHEN ISTRICIEN

Nordwestlich von Opatija (Abbazia) in den Abhängen der Čičarija wurden neue Funde von Prominaschichten festgestellt.

Es handelt sich um grobklastische Brekzien, welche transgressiv auf der Kreideschichten der Unterlage liegen. Die Bruchstücke bestehen aus braunen, weissen und rosa Kreidekalken, lichtbraunem Alveolinenkalk und grauen Dolomiten. Diese Schichten sind identisch mit denjenigen aus der Umgebung von Rijeka und Kastav (Poljšak 1956), und Lika (Milan und Crnolatac, 1959, und Bahun, 1962, 1963). Nach Šikić (1965) sollen die Prominaschichten dem oberen Lutet bis zum oberen Eozän angehören und den oberen Flysch-Schichten zeitlich entsprechen.

Angenommen am 20. Oktober 1965.

*Institut für allgemeine und angewandte Geologie.
Fakultät für Bergbau, Geologie und Erdölwesen,
Universität Zagreb,
Zagreb, Pierottijeva 6*